

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCI.

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 2.50.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarifa, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

FUMATUL.

S'a zis adese-ori și nu fără cuvânt, că omenimea e înclinată mai mult spre patimi, decât spre săvârșirea faptelor bune și să vede că însușirile lui bune sau rele sunt *înăscute* în el deodată cu venirea lui pe lume, cari însușiri să pot îndrepta pe calea cea bună, dacă din frageda copilărie nisuim a deda pe cineva a'și însuși moravurile bune. O parte mare din oameni au ajuns a fi sclavii obiceiului fumatului, un obicei destul de păgubitor sănătății noastre. Acest obicei s'a extins în timpul din urmă, în mod înspăimântător și în poporul nostru, ceea ce face ca pe zi ce merge să nu mai vedem figuri de oameni robuști și vânjoși, ca în timpurile de odinioară.

În timpurile mai vechi nu era cunoscut fumatul. Obiceiul de a fuma s'a introdus mai întâiu în America, prin partea sudică, mai călduroasă, pe unde să aflau niște muște rele, împotriva cărora oamenii de acolo să apărau cu fum, așa că aprindeau niște *tulee* (cotoară) concrescute cu planta tăbacului, mai târziu s'a aflat *pipa* și apoi *țigăreta de azi*. Obiceiul de a fuma s'a introdus pe timpul când *Cristofor Columb* a descoperit America.

În ziua de azi să pot vedea copii de 13—14 ani purtând cu emfază țigăreta în gură. O revistă bucureșteană scrie odată, că un tinăr de 19 ani, fumând vre-o 18 țigărete după olaltă și-a găsit moartea în otrava tutunului. Asemenea alte cazuri de otrăviri cu tutun s'au constatat în număr conziderabil, pe cari însă nici foile noastre nu le pot înregistra pe toate.

Este constatat pe deplin că fumatul scurtează viața omului și pe lângă aceasta sapă și la ruina materială. *Dr.*

Galopiu constată, că a patra generație născută din părinți fumători, nu poate să mai existe, aceea trebuie să se piardă.

Turcii precum să știe sunt mari lumători, din care fapt rezultă, că ei să îmbolnăvesc de boala de piept (otita) în urma căreia să prăpădesc anual cu sutele.

În Anglia să fumează mai mult ca ori unde, în cafenele, în școală în parlament, în ori ce sală de judecătorie, numai în biserică nu, de aceea acolo să pot vedea mulți foarte mulți oameni ofiliți și fără vlagă de viață.

Datorință sfântă au *la noi* nu numai învățătorii și preoții, dar' ori-care om de bine a pune pedeci cât numai să poate răspândirii obiceiului de a fuma, până mai este încă timp.

N. Hamza.

Date istorice despre parochia

„P O R C U R E A.“

Timpul de când aceasta comună s'a înființat nu să știe, — tot asemenea că ce fel de locuitori — de ce fel de națiune vor fi fost prima dată nu să știe.

Biserica care să află de prezent din lemn edificată, s'a făcut la anul 1787, fiind împărat Iosif al II-lea, și de atunci până astăzi pe lângă 3 reparări, acoperiș, turn și la anul 1887—1888 s'a reparat după cum să vede astăzi.

Poporul în comuna noastră s'a ocupat mai mult cu economia de vite și cu lucrarea pământului, care la început fiind pământuri făcute de prin păduri, au adus o roadă mai bună; — dar' astăzi aduce o recoltă, zicând foarte slabă, luând în conziderare osteneala cea multă cu lucrarea pământului.

În privința pomăritului nică l'au desvoltat dar' nu în grad mare.

În timpii vechi în comuna noastră s'a lucrat băișagul, din care s'a scos aur și argint — și după cum să istoricește a fost băișag împărătesc, care apoi în luptele cari au fost în vechime s'a donat la un general pentru vitejia ce a făcut-o în bătălie contra pismașului.

Acesta apoi l'a vândut și astăzi să află în mâni străine.

Acum de 10 ani apoi un domn din Săcărâmb, Iosif Krausz, fiind acolo oficiant pe baza mapelor cari s'au păstrat în arhivul băișagului din Săcărâmb, o parte l'a desgroptat, și cu o societate franceză l'a pus în lucrare, și acum familia dânsului îl susține, — și după cum să vede aduce un venit bun.

Tot acum să desvoaltă alt băișag care a fost a familiei »Lerman«, acesta însă acum este în desvoltare.

Acestea, zicând, sunt aproape singurul isvor de venit pe care îl are astăzi poporul nostru.

Poporul nostru și-a păstrat religiunea gr.-or, naționalitatea și tradițiunile până în ziua de astăzi.

În privința învățământului, nu a făcut mare progres, fiind un popor sărac și neavând nici un venit nu și-a putut ținea un învățător definitiv ci numai provisoriu.

Școala este acum sub edificare.

Invitare la abonament!

Cu 1 Iulie st. v. am deschis nou abonament la revista noastră „Bunul Econom“ cu prețul de

5 cor. pe an — 2 cor. 50 fl. pe jumătate an, pentru România și străinătate 15 lei pe an.

Domnii abonenți vechi sunt rugați a-și renouă abonamentul. La trimiterea banilor să se scrie și numărul de pe fașia sub care Vă vine foaia. — Iar' cei noi sunt rugați ca să-și scrie corect și legibil: numele, comuna, posta ultimă și comitatul, — fiind mai sigură expedarea.

Domnii abonenți, cari restează pe jumătatea primă a anului curent, sunt rugați ca în timpul cel mai scurt să binevoiască a-și achita restanța, căci la din contră vom fi siliți a le întrerupe trimiterea foii și pe mai departe.

Revista „Bunul Econom“, de aici înainte, numai aceleora li-să va trimite, cari vor solvi abonamentul înainte.

Abonamentele să se trimită de-adreptul la

Administrația

„BUNUL ECONOM“

Orăștie (Szászváros).

Intrunirea agricolă din Șura-mică.

Duminecă, în 30 Iunie stilul nou anul curent, »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu«, prin emșișii săi, dnii Romul Simu și Nicolae Iosif (Aciliu), membri în comitetul central și V. Tordășianu, secretarul Reuniunii, a fost găzduită pe câteva oare în comuna Șura-mică. Poporațiunea română din această comună, locuită în mare parte de Sași, e viguroasă, harnică și deșteaptă. Românașii noștri au biserică frumușică și o școală, cu care s'ar putea mândri și o comună mult mai mare ca Șura-mică. Povățuitorii poporului nostru de acolo, parohul Ioan Mihuleț și învățătorul Nicolae Tomuța, fac tot ce le stă în putință, ca trebile economilor noștri să prospereze. Lor li se revine meritul ținerii întrunirii agricole de Duminecă. Scopul întrunirii de a da poporațiunei nouă povețe, noue îndemnuri pentru câștigarea de noue isvoare de venit a fost deplin ajuns.

Dl R. Simu, în calitate de prezident al întrunirii, ține un frumos discurs în fața totalității poporațiunei noastre, întrunită în spațioasă sală a școliei. Dsa arată cum Reuniunea agricolă, alcătuită pentru economii noștri, caută la vetrele lor pe economul muncitor și împreună cu acesta chipzu-ește asupra celor de făcut pentru agonisirea mai cu spor și cu mai multă ușurință a celor trebuincioase pentru-că bunăstare și înflorire să se sălășluiască în casa economului nostru. Arată scăderile și relele, ce mereu să încuibă printre noi, pentru a căror delăturare lucră Reuniunea noastră. Mulțamește pentru buna primire și roagă, ca sfaturile, ce să vor da astăzi să fie urmărite cu încredere și cu dragostea, cu care reprezentanții Reuniunei au înbrățișat ideea de a veni în mijlocul poporului de acolo.

Dnul Nicolae Iosif, binecunoscutul vorbitor din ramul pomăritului și al viieritului, ne-a fermecat cu vorbirea sa despre felul de a purcede la prăsirea, plantarea și altoirea și îngrijirea ulterioară a pomilor. Recomandând cu căldură cultivarea în mare a cât mai puține, dar' cu atât mai alese soiuri de poame, trece la cultura rațională a viilor Arătând scăderile observate de dsa la dileriți viieri, ne conduce pe nouă căi la noue metode de urmat la prăsirea și lucra-

rea viței de viie. Ne vorbește pe larg despre prepararea locului, despre sădit, săpat etc. și despre inimiții neimpăcați ai viilor: filoxera și peronospora și ne face cunoscute soiurile potrivite de viță americană. Cărticica instructivă »Viierul român«, scrisă de dl Iosif și edată de Reuniune, care să poate procura cu prețul modest de 80 bani cu porto postal cu tot, mă dispensează de a mai stărui asupra importantului discurs al dlui Iosif.

Reuniunea, în cunoștința faptului, că nici unul din economii nostrii din Șura-mică, nu să indeletnicește cu cultura albinelor, a pus la dispoziția parohului Mihuleț un roi (stup), cu albine cu coșnițe (una de nuele și alta nobilă de scânduri) și cu toate recuizitele de lipsă. Bine apreciatul apicultor, dl Simu față în față cu coșnițele și în mână cu recuizitele, ne trece pe dinaintea ochilor toate lucrările, pe cari un stupar cuminte le îndeplinește în stupină. Ieftina carte (80 fileri cu porto postal cu tot) a »Stuparilor săteni«, lucrată de dl Simu pe baza cunoștințelor sale teoretice și practice, mă dispensează și ea de a mă ocupa mai pe larg cu discursul prețios al dlui Simu. Părintele Mihuleț, luând în primire stupul mutat din coșnița de nuele în cea nobilă, a primit și angajamentul ca la timpul său să dăruiască unuia dintre membrii Reuniunii cu locuința în Șura-mică primul roi.

Secretarul Reuniunii, dl Vic. Tordășianu, vizând la multele trebuințe ale poporațiunii, îndeamnă pe frunțași ca să alcătuiască în Șura-mică un astfel de așezământ, dela care economul să poată câștiga numărarul (banii) trebuincios atunci când are de el trebuință și în suma de care are trebuință și toate acestea cu puține cheltueli de timp și de bani, iar încât pentru cheltuelile și dobânzile, pe carl economii ar fi să le jerfească, să rămână și ele în folosul obștei din comună. Dl Tordășianu raportându-se la rezultatele morale și materiale, la cari au ajuns Insoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen, alcătuite cu concursul și sub egida Reuniunii noastre agricole, înseamnă a să înființa o asemenea Insoțire și în Șura-mică. Arată modul de purcedere la alcătuire și ofere sprijinul și conlucrarea Reuniunii.

Parohul Mihuleț, arătând cum Sașii din Șura-mică au

2 bănci sătești și alte așezăminte, promite că va stăruî ca sămânța aruncată azi în scurt timp să dea roadele dorite.

Di Simu mulțamește pentru ascultarea dată sfaturilor, declară întrunirea încheiată.

După prânzul bogat, luat la ora 5 d. a. la masa părintelui Mihuleț, oaspeții noștri s'au îndepărtat, iar noi locuitorii din Șura-mică am rămas cu inimile înălțate, că dat ne-a fost de a găzdui în mijlocul nostru oameni cu durere pentru trebile noastre. •Învingătorul•.

Din Comerțul exterior al României în semestrul Ianuarie — Iunie 1906.

EXPORTUL.

(Urmare și fine)

Totalul exportului în trimestrul Aprilie--Iunie 1906 să ridică la cifra de 89,932.894 lei. Comparat cu trimestrul corespunzător din 1905, al cărui export a fost de 62,115.606 lei, reprezintă o creștere de 27,817.288 lei.

Cea mai mare parte din exportul nostru îl formează în primul rând: *cerealele, lemnele și petrolul cu derivatele lui*, cari reprezintă 92.03% din total, și anume:

	Trim. II 1906	% din totalul exportului	Trim. II 1905
Cereale . . . . . Lei	68,066.055	75.70	38,076.852
Lemne . . . . . »	8,902.176	9.90	8,184.509
Petrolu și derivate . . . »	5,805.713	6.43	2,816.674
	82,773.984	92.03%	49,078.035

Urmează apoi în al 2-lea rând lăna, produse alimentare, animale piei și obiecte de piei, etc.

Cereale. Ocupă primul rang de importanță în exportul nostru; în trimestrul al II-lea din 1906 am exportat de 68,066.055 lei, față de 38,076.852 lei în trimestrul II din 1905. Această deosebire mare provine mai cu seamă dela porumb, 29,805.735 lei în trimestrul II 1906, în loc de 1.237 lei în trimestrul corespunzător din 1905. Explicarea acestei creșteri a fost arătată mai sus.

Articolele mai însemnate sunt:

	Trim. II 1906	Trim. II 1905
Grâu . . . . . Lei	30,349.715	30,152.575
Porumb . . . . . »	29,805.735	1.237
Orz . . . . . »	2,042.504	3,031.253

Ovăs . . . . . »	1,287.066	2,656.788
Sacară . . . . . »	1,068.288	613.475
Făină de grâu . . . . . »	3,013.992	1,538.974

De remarcat exportul mereu crescând al făinei de grâu. Piața de desfacere mai principală este Turcia 1,740.386 lei; vine apoi Olanda, Grecia, Egipt, etc.

Lemne și derivate. Ocupă al 2-lea rang după cereale. Am exportat de 8,598.874 lei în trimestrul II 1906, față de 7,662.006 lei în trimestrul corespunzător din 1905.

Principalele articole de export sunt :

	<u>Trim. II 1906</u>	<u>Trim. II 1905</u>
Lemne de construcție de esențe ră-		
șinoase . . . . . Lei	7,007.796	5,205.316
Trunchiuri de brad . . . . . »	559.468	1,038.165
Lemne de construcție din stejar,		
lucrate la topor . . . . . »	364.308	210.236

Petroleum și derivate. Exportul acestei categorii a crescut dela 2,816.674 lei în trimestrul II din 1905, la 5,805.713 lei în trimestrul II din 1906.

Articole mai însemnate sunt :

	<u>Trim. II 1906</u>	<u>Trim. II 1905</u>
Petroleum rafinat . . . . . »	3,785.447	1.331.254
Benzină . . . . . »	1,740.161	1,035.992
Petroleum brut . . . . . »	253.912	424.205

Să observă în acest tablou o creștere mare la petrolul rafinat. În urma dezvoltării ce a luat industria rafinării petrolului, exportul acestui articol crește simțitor din an în an; creșterea între exportul petrolului rafinat din 1905 și cel din 1901 este de 113%.

Lână și lucrări de lână. Exportul acestei categorii în trimestrul II din 1906 (1,473.012 lei) diferă foarte puțin de trimestrul corespunzător din 1905 (1,460.257 lei).

Produse alimentare animale. Articole mai importante sunt :

	<u>Trim. II 1906</u>	<u>Trim. II 1905</u>
Ouă . . . . . Lei	1,048.492	847.796
Morun, nisetru, cegă, crap, somn,		
etc. proaspăt . . . . . »	278.420	390.496
Pește nedenumit proaspăt . . . . . »	57.344	155.982

Piei și obiecte de piei. Am exportat de 1,035.648 lei în trimestrul II 1906, față de 1,478.207 lei în trimestrul II din 1905.

Articolul cel mai principal sunt pieile brute de vite mici: 784.791 lei în trimestrul II 1906, față de 690.345 lei în trimestrul II 1905.

Următoarele categorii sunt cu un export mai mic de 1,000.000 de lei și mai mare de 100.000 lei.

		Trim. II 1906	Trim. II 1905	Articole principale
Categ.	XXV	557.033	416.934	fierăria veche
»	X	422.189	4,554.588	sămânțe de rapiță
»	XXI	368.261	369.803	sarea
»	VII	337.780	567.261	fulgi și puf, cleiuri animale
»	XXVI	326.959	204.143	mași agricole
»	I	261.273	536.596	boi
»	XIV	251.331	228.681	zăhar rafinat
»	XX	140.833	116.682	rămășițe dela fabr. uleiurilor.

Deosebirea cea mare între exportul pe 1905 la ceteș. X provine dela rapiță: 3,818.443 lei în trimestrul II 1905, față de 130.023 lei trimestrul corespunzător din 1906.

Întârzierea apariției acestei publicațiuni periodice este datorită aplicării noului tarif vamal care a îndoit aproape numărul repertoriilor de mărfuri, fără ca personalul serviciului statisticii să fi sporit în vederea acestui surplus de muncă de o greutate reală. Ne propunem însă a câștiga această întârziere așa ca pe viitor această publicație să apară cu regularitate mecanică.

Nemulțumiri în Portugalia.

Din țara latină pacinică dela apusul cel mai depărtat al Europei, din Portugalia, de câtva timp vin știri neliniștitoare, despre ferbe mare și pregătiri de răscoală. E vorba, că s'ar fi descoperit o conjurație împotriva regelui, voind să lipsească dela tron familia domnitoare de acum și să o înlocuiască cu o familie înrudită. Aceasta și alte împrejurări au dat prilej regelui să ia măsuri aspre față de parlament, care în cele din urmă a fost împrăștiat și constituția formal supendată. Să fac mari prigoniri contra foilor opoziționale, dintre cari câteva au fost oprite și contra tuturor cari sunt nemulțumiți cu măsurile luate. În fruntea ministerului, care cârmuiește fără parlament, stă Franco împotriva căruia este mare ură și mânie în întreaga țară, cum și împotriva dinastiei. În Portugalia este un însemnat partid republican și aderenții acestuia să înmulțesc acum. Astfel oamenii fac pregătiri de răscoală și să poate, că acuș

va curge sânge pe plaiurile frumoasei țări. Arestări să fac în toate părțile. Franco a zis cătră un gazetar, că parlamentul a fost imprăștiat, fiind-că cele două partide din el făceau numai personalități și-și vedeau numai de treburile lor. Să pare însă, că aceasta n'ar fi tocmai așa.

O știre mai nouă vestește, că regele a însărcinat pe Franco, că dacă va afla de lipsă, să suspende toate drepturile cetățenești, să proclame starea de asediu în toate orașele și să introducă judecătorii excepționale.

Serate de-ale meseriașilor români.

În ședința literară a 5-a ținută la 30 Maiu n. c. în localitățile »Reuniunii sodalilor români din Sibiiu«, președintele nostru Vic. Tordășianu, după-ce ne relatează despre prinosul adus de Reuniune în memoria repositurilor săi membri, Ioan Ursa, fost librar și membru al fruntaușei familii Iosit Marcu pardositor, și în memoria măestrului cismar Simion Săbăduș din Murăș-Oșorhei, fost pe vremuri stegar al Reuniunii noastre arată cum mecenajii noștri s'au sporit cu veneratul avocat dl Ioan de Preda, fișcal conzistorial și cu binefăcătorul domn George Boeru, originar din Făgăraș cari ambii au ținut să între în șirul membrilor noștri fundatori cu taxa de câte 100 cor. Recunoștința și venerațiunea meseriașilor noștri îi va însoți și pe acești spriginitori ai noștri din veac în veac.

În cât pentru relațiunile noastre de bună colegialitate cu celelalte Reuniuni de meseriași din Sibiiu, dl Tordășianu să rapoartă la faptul, că sărbând în 19 Maiu c. Reuniunea soră »Magyar iparos ifjúsági önképzőegylet« iubilaeul de 10 ani ai esitenței cum și sfințirea steagului său, Reuniunea noastră a fost și ea reprezentată la sărbări pri o delegațiune de 6 în frunte cu președintele, căruia i-a revenit deosebita onoare de a bate în ruda steagului »cuiul comemorativ« cu numele gravat al Reuniunii și rostind devisa »Roagăte și muncește«! Reuniunea noastră, după obiceiul dela asemenea sărbări, a înzestrat steagul cu o piesă de 20 cor. în aur drept cinste.

Dl Tordășianu mai pe sus de toate, considerând de

mare eveniment înprejurarea, că sinodul arhiepiscopial din anul acesta s'a ocupat de afacerile meseriaşilor peste tot şi în deosebi de trebile meseriaşilor grupaţi în jurul Reuniunii noastre Sibieni, stărue asupra importanţei culturale a afacerii. Meritul de a aduce în discuţiune în această înaltă corporaţiune bisericească cauzele meseriaşilor noştri revine membrului nostru ajutător, d-lui Victor Păcală, profesor.

Dsa purcezând dela înprejurările extrem de nefavorabile, în care trăiesc la oraşe sute de învăţăcei meseriaşi, scoş de sub influinţa binefăcătoare a părinţilor neocrotiţi aproape de nici un factor social; cu considerare la modul şi estenziunea insuficientă, în care să propune la şcoalele industriale studiul religiunii pentru a desvolta simţul religios în fiitorii noştri meseriaşi şi a ridica prestigiul bisericii înaintea acestei clase a neamului nostru; cu considerare la pagubele enorme, ce rezultă din slăbirea simţului religios mai cu samă astăzi, când atâţia factori şi-au dat mâna ca să ne înstrăineze această clasă, — a propus sinodului să însărcineze pe consistor, ca să institue în toate centrele cu învăţăcei meseriaşi caticheti—preoţi, cari să fie îndatoraţi a să îngriji şi de eventuala catichizare a calfelor, să poarte grijă, ca măiestri să nu folosească pe învăţăcei la servicii străine de meseria lor, să-i tracteze cu bunăvoinţă şi să nu-i împiedece dela cercetarea şcolii şi a bisericii; la caz de neputinţă băieţilor de a să provedea cu cărţile (manualele) trebuincioase, la întervenirea catichetului, consistorul să împată în mod gratuit între cei lipsiţi şi sărguincioşi cărţile de lipsă. De încheiere dl Păcală cere ca consistoriul să stărue pentru alcătuirea de așa zise »Masa învăţăceilor meseriaşilor«.

Prezidentul nostru Tordăşianu, în calitate de deputat sinodal, ocupându se pe larg de toate trebile, pe cari de un timp încoaci le duc puţinele noastre Reuniuni de meseriaşi la îndeplinire şi de progresul numeric ce ni-l dau meseriaşii noştri, aduce vii mulţumite veneratului sinod sau mai bine zis bisericii, că dă şi din parteşi concursul la desăvârşirea clasei noastre de mijloc. Dsa ţine de necesar ca să se dea mai grabnică întrupare dorinţelor propunătorului şi propune, ca consistoriul la activitatea fundaţiunii Dr. Avram Mihailu, originar din Balomir, să considere în prima

linie nisuințele Reuniunii noastre de a putea alcătui în Sibiu așa zise »Masa a învățăceilor-meseriași« și aceasta și pentru motivul, că Sibiuul nu peste multă vreme trebuie să devină unul din centrele, de unde vom putea prevedea și celelalte localități cu meseriași destoinici. Acest bun început făcut de biserică ne nutrește cu mari speranțe pentru viitor.

Intrați în însași ședința literară notarul St. Duca cetește sumarele ședințelor administrative, iar' sodalul pantofar dl Ant. Balomiri produce vie animație cu »Plimbarea pe strada Craiovei«; dl Vasile Dimitriu, sodal pantofar, ne cetește corect și la înțeles »Cursa« de Ciocârlan și »In ciudă« de Iosif; sodalul lăcătuș de mașini cu voce simpatică, ne cântă mai multe arii; d-șoara Vița Iliu, ne predă cu simțire, poezia »Așteptare« de O. Goga; la fine vechiul nostru declamator Filmon Delorean, sodal cismari, ne delectă cu câteva anecdote de Speranță, dovedind, că și de când ne-a cam părăsit, s'a îndelânicit cu lectura. Am dori ca pe dl Delorean să-l avem mereu între debutanți.

După sortarea cărticelilor dăruite între participanți, prezidentul Tordășianu ne invită la continuă lucrare, mai ales că în scurt o să avem o convenire socială.

Acelaș »Invingător«.

Povestea lui Stan Pățitul.

(Urmare și fine).

Apoi, cam înspre seară lasă pe drumet singur în casă și să duce alătura la nuntă, și cum ajunge trage nevasta lui Ipate de o parte, îi spune codoșca câte și mai multe, ș'o face pe fêmee să se alunice cu mintea!

Mătușe, zice nevasta, d'apoi oare cum om face noi, ca să fie mai bine?

— Asta nu-i vr'un lucru pân'pe-acolo, copilă hăi, zise baba. Ia, dute în casă, trezește-ți copilul din somn și el atunci are să înceapă a plânge; pe urmă pișcă l câte o leacă și el are să înceapă a țipa. Și atunci tată-tău, cum îi el supărăcios, are să zică dela o vreme să iei băiatul și să-l dai acolo la baba cea de-alătura. Tu cum îi auzi asta, să iei băiatul cu albie cu tot și să vii cu dânsul la mine. Ș'apoi atunci.....

Femeea lui Ipate ascultă de babă, fce cum i-a zis ea și pe inserate și vine la dânsa cu copilul în brațe : și cum intră în casă, începe a se chicoti și a spune dela nuntă multe și mărunte, fără să cunoască pe bărbatul său.

Atunci Ipate le dete de beut, până le omețe te pe amândouă, apoi își fură din covășică, după cum îl învățase Chirică, și fuge cu dânsul acasă. Chirică cum îl vede viind, îi iese înainte de pe la poartă și zice :

-- Ei, stăpâne, minciuniți-am spus eu, or ba?

— Ba nu, măi Chirică; acum văd eu ce poate femeea. De acum nu mai trăesc nici un ceas cu dânsa; am s'o dau dracului de pomană, soi rău ce este ea!

— Ba nu, stăpine, să nu faci una ca asta, că femeea dtale e una dintre cele mai bune femei. Da știu cinci de vină aici. Las'o întâi să vie acasă, să i scoatem costița aceea care îți-am spus eu și atunci îi vedea dta ce lucru de femeec are să iasă dintrânsa.

Acum, să ne întoarcem iar din urmă :

Femeia lui Ipate și cu baba când să trezesc din amețcală, nici tu drumeț, nici tu copil, nici tu nimica! Atunci odată încep ale a să bocî înădușit și a să bate cu pumnii peste cap, însă fără nici un folos! Mai iscodește ea pe ici pe colea să vadă n'a putea afla ceva despre copil, dar' copilul par'că intrase în pământ.

— Ei, ei! Acu-i acu. Vai de mine nevastă hăi, zise baba; ce păcat mi-am găsit cu tine! dracu știe ce să fac?

Și cum sta baba impietrită dracu îi și dă în gând una :

— Nevastă-lăi! alta nu-i de făcut, decât să înfășiam motanul ista al meu cu niște petece, să'l punem în albiuță și apoi să dăm foc casei pe din lăuntru, iar noi să ieșim afară. Și când s'a aprinde mai tare noi să începem a ne bocî în gura mare și a striga : foc ! foc ! și pân' or sări oamenii dela nuntă, până nu știu ce casa are să se topească. Și când or găsi motanul scrum au să creadă că a ars copilul, și poate s'o tămăduim.

— Că bine zici dta mătușă; asta s'o facem.

— S'o facem, s'o facem. Dar' eu ce fac tocmai acum la bătrânețe fără leac de-adăpost.

— Nu te îngriji de asta, mătușă dragă, că am să te iau cu mine și-i trăi pe lângă noi, ca banul cel bun. Bărbatul meu e cum e pânea cea bună și te om avea curat ca pe o mamă.

Atunci baba se înduplecă, căci n'are încoro, dau ele foc

casei, și până când sar oamenii până nu știu ce, și casă și motan și tot să făcuse scrum. Iară ele plângeau de udau pamântul zicând:

— Vai de noi și de noi copilașul nostru, acum ars!

Oamenii văzându-le zbuciumându-se așa, au început care dincotro să le mângăe. Și a doua zi tata femeii lui Ipate, trimite pe un argat al său cu carul cu boi să ducă pe babă și pe fiică sa la bărbatu-său acasă, arătându-să cu mare părere de rău pentru astă cumplită nenorocire. Pe drum femeea lui Ipate zice babei:

— Mătușă, vără-te ici în sacul acesta și când vom ajunge acsă întâi am să spui băbatului meu că aici sunt niște călți dela mămuca, pentru făcut saci. Și aceasta numai până s'a duce dela noi un ticălos de argat care-l avem, că chiar azi i-să împlinește vremea.

Baba ascultă și să viri în sac. Și cum ajung acasă și trag carul în ogradă, nevasta lui Ipate lasă toate cele în car și să ducă de-adreptul în casă plângând, să găsească pe bărbatu-său și să-i spună cele întâmplare. Însă când acolo, nici Ipate, nici Chirică, nu erau acasă. Atunci femeea lui Ipate și cu argatul tătâne-său, tăbăresc sacul, cum pot, îl pun într'o căsoaic, pe cuptor după horn, și apoi ea dă drumul argatului să se ducă înapoi. Și cum pornește acesta, Ipate și pică în loc. Femeea lui Ipate cum îl vede, începe a se bocî și a zice:

— Vai de mine și de mine, bărbate, ce-am pățit!... Copilașul nostru nu mai este! Și îi spune toată întâmplarea, după cum se înțelesese cu baba. Ipate atunci îi zice:

— Lasă, măi femeie, că de-om trăi vom fi noi harnici să mai facem copii. Dă, cu cine să te sfădești? pe semne așa a fost să fie dela Dumnezeu?

Și cum vorbeau ei, numai întră și Chirică pe ușă, cu un ciocan, c'o daltă și c'o pereche de clește în mână. Femeea lui Ipate cum îl vede, începe a i-să tângul și lui. Dar' Chirică după ce o ascultă zice:

O crezi, stăpâne, ce spune? Nu te mai uita în gura ei. Ea mai bine s'o dregem. Pune-o jos și să-i scoatem costița aceea.

Atunci Ipate odată mi și-o și înșfacă de cozi, o trântește la pământ și-o ține bine. Iară Chirică începe a i numără coastele din stânga zicând: una, două, trei; și când la a patra pune dalta, trântește cu ciocanul, o apucă cu cleștele ș'o dă afară. Apoi așează pielea la loc, pune el ce pune la rană și să tămădueste. După aceea zice:

— Stăpâne, ia, de acum ai femei cum să cade: numai s'o cam ții din frâu și să-i retezi unghiile din când în când, ca nu cum-va să-ți pună coarne. Și odată să duce Chirică la casa de alături și aduce copilul. Femeea lui Ipate când a mai văzut și asta, numai i-s'a încleștat gura și a înghețat de frică.

Atunci Chirică sărută mâna lui Ipate și zice:

— Ei, stăpâne, iacă chiar azi mi-s'au împlinit anii de slujbă. Rămâi de-acum sănătos că eu mă duc de unde am venit. Dar' să știi dela mine și să spui și altora, că te-a slujit un drac, trei ani de zile numai pentru un boț de mămăligă, de pe butucul din pădure și pentru un putregai de căpătăi ce-mi trebuiește sub talpa iadului.

Și atunci odată și înșfacă Chirică sacul cel de pe horn cu babă cu tot și să face nevăzut. Femeea lui Ipate începe atunci a țipa grozav și-a zice:

— Aleargă după dânsul, bărbate, și nu-l lăsa! Călții dela mămuca mi-a luat.... din ce să mai facem noi saci?

Ipate însă nu avea acum grijele acestea; el era mâhnit pentru pierderea lui Chirică, care era bunătațe de băiat și nu știa unde l-ar găsi ca să-i mulțamească pantru atâtea binefaceri, ce primise dela dânsul.

Dar' Chirică era acum tocmai în iad și să desfăta în sânul lui Scareoschi, iară codoșca de babă gemea sub talpa iadului și numai motanul ei cel din ceea lume îi piângea de milă, penrucă l-a cocolit așa de bine.

Și iacă așa, oameni buni, s'a izbăvit Ipate și de dracul și de babă, trăind în pace cu nevasta și cu copiii săi. Și după aceea când îi spunea cum-va cineva câte ceva de pe undeva, care era cam așa și nu așa, Ipate flutura din cap și zi ea:

— Ia, păziți-vă mai bine treaba și nu-mi tot spuneți cai verzi pe păreți, eu suut Stan Pățitul!

Din „Biblioteca pentru toți“ de Ioan Creangă.

Știri de tot felul.

Regele Carol decorat. Foaia turcească oficioasă din Constantinopol aduce știrea, că Sultanul a acordat regelui Carol ordinul (medalia) »Imtiaz« în briliante. O deputație strălucită a plecat din Constantinopol la București spre a preda regelui însemnele ordinului.

Rupere de nori la Sebeșul-săsesc. Joi a fost în împrejurimea Sebeșului-săsesc o rupere de nori. Apa a rupt mai multe poduri, a dărâmat câteva case și a dus vre-o 50 000 metri cubici de lemne. Victime nu sunt. Paguba e mare, căci foarte multe dintre lucrurile distruse nu au fost asigurate.

Armata română. În ministerul de războiu s-a pregătește un plan pentru reorganizarea și sporirea armatei. După noul plan armata României va consta din 72 de regemente de infanterie, 9 batalioane de vânători și 9 regimente de călăreți și artilerie corespunzătoare. Pentru cazul unui războiu preste întreaga armată să va numi un inspector suprem.

Hymen. Artistul dramatic dl Z. *Bârsan* s'a logodit în București cu dșoara *Olimpia Brașovean*, artistă dramatică.

Lăcustele. Cercul *Ermihályfalva*, din comitatul Bihorului, a fost năpădit zilele acestea de un roi mare de lăcuste, care face mari pagube în sămănături. S'au luat măsuri de stârpire împotriva lor.

Ucigașii lui Petoov, fostul ministru-președinte bulgar, au fost judecați zilele trecute, dupăcum urmează: *Petrov* la moarte prin ștreang, *Cranov* la temniță pe viață, *Icomonov* la temniță pe 15 ani, iar *Gerov* a fost achitat.

S F A T U R I .

Când vita este umflată de trifoiu sau de alte verdeturi e bine a-i da în grabă 1—2 deciltri de ulei, gaz sau unt de lemn și după aceea preumblată însă nu prea iute. Acest mijloc contribuie la urinarea acelei vite și încetul cu încetul se desumflă.

Când vacile nu stau la muls să ridică piciorul dinainte al vacii pe care voim să o mulgem și cu o mână să se apese pe una din găurile dindărătul șoldului și astfel va trebui să stea la muls și să sloboadă laptele.

Onorați cetitori!

Lășiți revista „Banul Econom” între cunoscuții dvoastră!

Redactor responsabil: GEORGÈ SUCIU.

CUMPĂRAȚI BIBLIOTECA „BUNUL ECONOM”

Din această bibliotecă să pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile».
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor».
3. »Sămânța plantelor agricole și sămănatul lor».
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor».
5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală».
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a le îmbunătăți».
7. »Agricultura generală. — Lucrarea pământului. — Plugul, grăpa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul».
8. »Ingrășemintele. Irigațiunile (udarea pământului).
- 9—10. »Prăsierea paserilor de casă (galițe hoare). Găinile, curcile găinușele (bibilicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)».
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara, orzul, ovăsul, meiul, hirișca cucuruzul (porumbul)».
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor».

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele să se adreseze la administrația »Bunul Econom» Orăștie (Szászváros).

FONDATA ÎN ANUL 1888.

••• MEDALIE DE AUR •••
••• BUCUREȘTI 1894. •••

TIPOGRAFIA „MINERVA”

IN ORĂȘTIE (SZÁSZVÁROS) PIAȚA-MARE NR. 2

PRIMEȘTE SPRE EFEPTUIKE TOT
FELUL DE TIPĂRITURI CU CELE
••• MAI MODEKATE PREȚURI! •••

COMANDE DIN AFARĂ SĂ EXECUTĂ URGENT.